

Domovská stránka>Podanie na súd>Kde a ako>Zákony ktorej krajiny platia?

Zákony ktorej krajiny platia?

Cyprus

1 Pramene platných noriem

1.1 Vnútroštátne normy

Ak je cezhraničná vec predložená súdu, pravidlá, podľa ktorých sa určuje rozhodné právo na Cypre sú najmä tie, ktoré sú stanovené v právnych predpisoch Únie, najmä v nariadení (ES) č. 593/2008 (Rím I) o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) a nariadením (ES) č. 864/2007 (Rím II) o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky.

Okrem toho sa cyperské súdy riadia vlastnou judikatúrou, keďže neexistuje príslušné vnútroštátne právo ani kodifikované pravidlá. V prípade neexistencie príslušnej cyperskej judikatúry súdy uplatňujú anglické zvykové právo podľa článku 29 ods. 1 písm. c) zákona o súdoch (zákon 14/60).

1.2 Mnohostranné medzinárodné dohovory

Haagsky dohovor o rozhodnom práve pre inštitút trustu a o jeho uznávaní z 1. júla 1985, ktorý bol ratifikovaný Cyperskou republikou na základe zákona o ratifikácii 15 (III) z roku 2017.

1.3 Hlavné dvojstranné dohovory

Neuplatňuje sa.

2 Uplatňovanie kolíznych noriem

2.1 Povinnosť sudcu uplatniť kolízne normy z vlastnej iniciatívy

Sudca nie je povinný uplatňovať tieto pravidlá z vlastnej iniciatívy. Túto otázku môže vzniesť len účastník konania, ktorý musí na základe dôkazov úspešne preukázať, že právo iného štátu nahrádza právo Cypru. Ak súd nie je o tom presvedčený, uplatňuje sa cyperské právo.

Keďže táto prax je záležitosťou dôkazov a postupu, nedotýkajú sa jej uvedené nariadenia (ES) č. 593/2008 a (ES) č. 864/2007.

2.2 Spätný odkaz

Nariadenia (ES) č. 593/2008 a (ES) č. 864/2007 neumožňujú uplatnenie pravidla *spätného a ďalšieho odkazu*. V prípadoch, na ktoré sa nevzťahujú tieto nariadenia, sa však pravidlo *spätného a ďalšieho odkazu* môžu uplatniť takto:

Súd, ktorý prejednáva vec, pri ktorej sa preukáže, že by sa malo uplatniť právo iného štátu, musí uplatniť buď len vnútroštátne právne predpisy tohto práva alebo právo v celom rozsahu vrátane medzinárodných pravidiel uplatniteľných podľa tohto práva.

Problém v druhom prípade vyplýva z toho, že pravidlá o rozhodnom práve podľa právneho systému iného dotknutého štátu môžu odkázať sudcu na cyperské právo, ktoré musí uplatniť (*spätný a ďalší odkaz*). V tomto prípade má súd dve možnosti: buď prijať pravidlo spätého a ďalšieho odkazu a uplatniť cyperské právo (teória „*častočného spätého a ďalšieho odkazu*“) alebo ho odmietnuť a uplatniť právo iného štátu v plnom rozsahu („*úplný spätý a ďalší odkaz*“).

2.3 Zmena kolízneho kritéria

S cieľom vyhnúť sa akémukoľvek problému, ktorý môže vzniknúť zmenou kolízneho kritéria (napr. bydliska, miesta, kde bol premiestnený hnutelný majetok alebo trust atď.) sa pravidlo o rozhodnom práve zvyčajne používa na určenie dátumu, kedy je kolízne kritérium identifikované. Ako príklad pozri článok 7 Haagskeho dohovoru o trustoch z 1. júla 1985.

2.4 Výnimky z obvyklého použitia kolíznych noriem

Právo iného štátu by sa nemalo uplatňovať ani v prípade, keď pravidlá o rozhodnom práve vyžadujú jeho uplatnenie, ak je jeho uplatňovanie v rozpore s verejným poriadkom Cyperskej republiky. Podľa judikatúry „verejný poriadok“ zahŕňa základné zásady spravodlivosti, verejnej morálky a etiky [*Pilavachi & Co Ltd/International Chemical Co Ltd (1965) 1 CLR 97*].

Právo iného štátu by sa takisto nemalo uplatňovať, pokiaľ ide o clá, dane a zdaňovanie.

2.5 Zistenie obsahu cudzieho práva

Uplatňuje sa pravidlo stanovené vo veci *Royal Bank of Scotland plc/Geodrill Co Ltd and Others (1993) 1 JSC 753*, podľa ktorého strana, ktorá tvrdí, že na jej vec je uplatniteľné cudzie právo, musí najprv uplatniť tento nárok a potom to preukázať súdu predložením znaleckého posudku. Ak súd nie je s týmto dôkazom spokojný alebo žiadny z účastníkov neuplatní takýto nárok, uplatňuje sa právo Cypru.

3 Kolízne normy

3.1 Zmluvné záväzky a právne úkony

Nariadenie (ES) č. 593/2008 (Rím I) sa vzťahuje na všetky zmluvné záväzky a právne úkony, keď vznikne otázka, ktoré právo by sa malo uplatniť.

3.2 Mimozmluvné záväzky

Nariadenie (ES) č. 864/2007 (Rím II) sa uplatňuje vo väčšine prípadov, pri ktorých je všeobecným pravidlom, že rozhodné právo by sa malo určiť na základe miesta, kde vznikla škoda (*lex loci damni*), bez ohľadu na to, na území ktorej krajiny alebo krajín by mohli nastať nepriame následky. V nariadení sa takisto stanovujú osobitné pravidlá na určenie rozhodného práva pre osobitné typy mimozmluvných záväzkov, ako napríklad nekalá súťaž a zodpovednosť za výrobok.

Pokiaľ ide o trusty, uplatňuje sa (ratifikované) rozhodné právo pre inštitút trustu a jeho uznávanie z roku 2017 [zákon 15(III)/2017], ktorým sa ratifikoval Haagsky dohovor z roku 1985. Podľa ratifikačného zákona a dohovoru by sa mal trust riadiť právom, ktoré zvolí správca. V opačnom prípade by sa mal trust riadiť právom, s ktorým má najužšiu väzbu.

3.3 Osobný štatút, jeho aspekty týkajúce sa občianskeho štatútu (meno, bydlisko, spôsobilosť)

Priezvisko

Zákon o vzťahu medzi rodičmi a deťmi (zákon 216/90) sa vzťahuje na určenie priezviska. Podľa zákona 216/90 sa priezvisko dieťaťa určí spoločným vyhlásením rodičov do troch mesiacov odo dňa jeho narodenia. Ak rodičia takéto vyhlásenie neurobia, dostane dieťa priezvisko svojho otca. Ak ide o nemanželské dieťa alebo ak nie je uznané svojím otcom, dieťa by malo dostať priezvisko svojej matky.

Bydlisko

Bydlisko osoby sa určuje podľa kapitoly 195 zákona o závetoch a dedení, v ktorom sa stanovuje, že každá osoba má v akomkoľvek danom čase buď bydlisko získané pri svojom narodení („bydlisko pôvodu“) alebo bydlisko, ktoré získala alebo si dobrovoľne ponechala („zvolené bydlisko“).

V prípade manželského dieťaťa, ktoré sa narodilo počas života svojho otca je bydliskom pôvodu dieťaťa bydlisko otca pri jeho narodení.

V prípade nemanželského dieťaťa alebo dieťa narodeného po smrti svojho otca je bydliskom pôvodu dieťaťa bydlisko matky pri jeho narodení.

Spôsobilosť

Spôsobilosť osoby uzavrieť manželstvo je predmetom zákona o manželstve [zákon 104(I)/2013], ktorého článok 14 ustanovuje, že osoba, ktorá nedovŕšila osemnásť rokov, nemá spôsobilosť uzavrieť manželstvo, alebo ak ku dňu uzavretia manželstva nie je schopná vyjadriť súhlas v dôsledku duševnej poruchy alebo postihnutia alebo kvôli ochoreniu mozgu alebo inému ochoreniu alebo závislosti od návykových látok, čo jej neumožňuje pochopiť a uviesť si svoje konanie.

Aj v prípade, keď dotknutý pár alebo jeden z nich nedovŕšil osemnásť rokov, považujú sa za spôsobilých uzavrieť manželstvo, ak dovŕšili vek aspoň šesťnásť rokov, alebo ak ich poručníci poskytli písomný súhlas s uzavretím manželstva alebo existujú vážne dôvody, ktoré odôvodňujú manželstvo. Ak je uvedený súhlas odmietnutý alebo neexistuje žiadny poručník, o otázku, či osoba má spôsobilosť uzavrieť manželstvo, by mal rozhodnúť súd pre rodinné veci v okrese, v ktorom bola dotknutá osoba bydlisko.

Pokiaľ ide o spôsobilosť na právne úkony, článok 11 kapitoly 149 zákona o zmluvách ustanovuje, že osoba je spôsobilá uzatvárať zmluvy, ak má zdravú myseľ a nebola zbavená tejto spôsobilosti na základe zákona. Zákon ustanovuje, že ženatá/vydatá osoba sa nepovažuje za nespôsobilú na uzatváranie zmlúv len preto, že nedovŕšila vek osemnásť rokov.

3.4 Vznik vzťahu rodič – dieťa vrátane adopcie

3.4.1 Vznik vzťahu rodič – dieťa

Právny vzťah medzi rodičom a dieťaťom, a to aj vrátane rodičovských práv a povinností, vyživovacej povinnosti a komunikácie sú upravené v cyperskom práve, najmä v zákone o vzťahu medzi rodičmi a deťmi (zákon 216/90).

Nariadenie (ES) č. 2201/2003 (Brusel IIa) a nariadenie (ES) č. 4/2009, ako aj Haagsky dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z roku 1996 sa takisto uplatňujú pokiaľ ide o záležitosti, na ktoré sa vzťahujú.

3.4.2 Adopcia

Ak konania o osvojení prebiehajú na cyperských súdoch, uplatňuje sa cyperské právo bez ohľadu na to, či má osvojenie cezhraničný charakter.

3.5 Manželstvo, nemanželské páry, partnerstvá, rozvod, súdna rozluka, vyživovacia povinnosť

3.5.1 Manželstvo

Záležitosti týkajúce sa uzatvorenia a zrušenia manželstva na Cypre upravuje zákon o manželstve z roku 2003 [zákon 104(I)/2003]. Tieto záležitosti sú takisto predmetom dohovoru OSN o súhlase s manželstvom, minimálnom veku pre uzavretie manželstva a registrácii manželstiev, ktorý Cyperská republika ratifikovala zákonom 16(III)/2003.

3.5.2 Nemanželské páry a partnerstvá

3.5.3 Rozvod a súdna rozluka

Záležitosti týkajúce sa rozvodu sú upravené v článku 111 ústavy a v zákone o pokuse o zmieri a duchovnom zrušení manželstva z roku 1990 (zákon 22/1990) pokiaľ ide o manželstvá uzavreté pred orgánom cirkvi a v zákone o manželstve [zákon 104(I)/2003].

Haagsky dohovorom o uznávaní rozvodov a zrušení manželského spoložitia z roku 1971, ktorý Cyperská republika ratifikovala zákonom 14(III) 1983, sa uplatňuje na záležitosti, ktoré súvisia s uznaním rozvodu a zrušení manželského spoložitia.

3.5.4 Vyživovacia povinnosť

Vyživovacia povinnosť

Podľa zákona o majetkových pomeroch manželov (zákon 232/1991) v platnom znení:

Ak manželia prestanú žiť spolu, súd môže na žiadosť jedného z manželov vydať rozhodnutie o výživnom, v ktorom uloží druhému manželovi povinnosť, aby platil výživné manželovi, ktorý žiada o výživné.

Vyživovacia povinnosť medzi bývalými manželmi sa uplatňuje, ak jeden z manželov nie je schopný zabezpečiť si živobytie z vlastného príjmu alebo majetku a:

- ak po ukončení rozvodu alebo po uplynutí lehôt uvedených ďalej je jeho vek alebo zdravotný stav taký, že nemôže začať vykonávať povolanie alebo pokračovať v povolani, ktorým by si zabezpečil svoje živobytie;
- ak sa stará o maloleté alebo dospelé dieťa alebo inú nezaopatrenú osobu, ktorá nie je schopná sama žiť z dôvodu telesného alebo duševného postihnutia a osobe, ktorá žiada o výživné to bráni nájsť vhodné zamestnanie;
- nemôže nájsť stabilné a vhodné zamestnanie alebo potrebuje odbornú prípravu, ktorá nebude trvať dlhšie ako tri roky od ukončenia rozvodu;
- v akomkoľvek inom prípade, keď je poskytnutie výživného do ukončenia rozvodu nevyhnutné z dôvodov spravodlivosti.

Výživné môže byť zamietnuté alebo znížené zo závažných dôvodov, najmä ak manželstvo trvalo krátko alebo ak manžel, ktorý by mohol mať nárok na výživné, je zodpovedný za rozvod alebo zánik spoložitia alebo si svoju chudobu spôsobil z vlastnej vôle.

Nárok na výživné by mal takisto skončiť alebo príkaz na výživné by sa mal upraviť, ak si to vyžadujú okolnosti.

Vyživovacia povinnosť na maloleté dieťa

Podľa zákona o vzťahu medzi rodičmi a deťmi (zákon 216/90) vyživovacia povinnosť voči maloletému dieťaťu prináleží rodičom spoločne podľa ich finančných možností. Uvedená povinnosť rodičov môže trvať na základe rozhodnutia a súdneho zmiernu aj po tom, čo dieťa dosiahne dospelosť, keď je to odôvodnené výnimočnými okolnosťami (napr. dieťa je nespôsobilé alebo zdravotne postihnuté, slúži v Národnej garde alebo navštevuje kurzy vo vzdelávacom zariadení či odbornej škole).

Nárok maloletého dieťaťa na výživné od svojich rodičov stále pretrváva, aj keď dieťa vlastní majetok.

3.6 Majetkové vzťahy medzi manželmi

Uplatňuje sa článok 13 zákona 232/1991, ktorého všeobecným pravidlom je, že manželstvo nemení autonómiu manželov vo vzťahu k majetku. Článok 14 tohto zákona však umožňuje jednému z manželov vzniknúť nárok na majetok druhého manžela v prípade zrušenia alebo anulovania manželstva za predpokladu, že manžel, ktorý nárok vznáša, akokoľvek prispel k zvýšeniu hodnoty majetku druhého manžela. Strana, ktorá uplatňuje nárok, môže na základe žaloby požiadať, aby jej bola vyplatená časť, o ktorú sa zvýšila hodnota majetku v dôsledku jej príspevku.

Za príspevok jedného z manželov, ktorý zvýšil hodnotu majetku druhého manžela, sa považuje jedna tretina zo zvýšenej hodnoty majetku, pokiaľ sa nepreukáže nižší alebo vyšší príspevok.

Zvýšenie hodnoty majetku manželov nezahŕňa to, čo manželia získali na základe daru, dedičstva, pozostalosti alebo iného daru.

3.7 Závetý a dedičstvo

Dedenie a všetky záležitosti týkajúce sa dedičstva s výnimkou formulára používaného na vypracovanie a zrušenie závetu upravuje nariadenie (EÚ) č. 650/2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve.

V súlade s článkom 22 uvedeného nariadenia si môže osoba za rozhodné právo, ktorým sa bude spravovať dedenie jej dedičstva, zvoliť právny poriadok štátu, ktorého je v čase voľby alebo úmrtia štátnym príslušníkom. Voľba práva sa uskutoční výslovným vyhlásením.

Ak existuje závet, uplatňuje sa Haagsky dohovor o rozhodnom práve pre formu závetov z 5. októbra 1961. V súlade s článkom 1 dohovoru je závet z hľadiska formy platný, ak je jeho forma v súlade s vnútroštátnym právom podľa:

- a) miesta, kde ho závetca vyhotovil, alebo
- b) štátnej príslušnosti závetcu, buď v čase vyhotovenia závetu alebo v čase jeho smrti, alebo
- c) miesta, kde mal závetca bydlisko alebo obvyklý pobyt, buď v čase vyhotovenia závetu alebo v čase jeho smrti, alebo
- d) miesta, kde sa nachádza nehnuteľný majetok, ktorého sa závet dotýka.

3.8 Nehnuteľnosť

Na vzťahy vytvárajúce záväzky, ktoré súvisia s nehnuteľným majetkom sa uplatňuje nariadenie (ES) č. 593/2008 (Rím I), v ktorom je stanovené, že zmluva sa spravuje právom, ktoré si zvolia účastníci. V prípade neexistencie voľby sa uplatňuje článok 4 nariadenia, v ktorom sa jasne špecifikuje rozhodné právo pre každý prípad.

Pokiaľ ide o zmluvy týkajúce sa *vecných práv*, v súlade s judikatúrou cyperských súdov súd uplatňuje jurisdikciu krajiny, v ktorej sa nehnuteľnosť nachádza (*lex situs*).

3.9 Platobná neschopnosť

Rozhodné právo sa určuje podľa nariadenia (ES) č. 1346/2000 o konkurznom konaní. Je to právo štátu, na území ktorého sa začalo takéto konanie.

Posledná aktualizácia: 21/09/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.